

30 april 2023

WAT IS BELANGRIJK VOOR EEN GEMEENTE?

1 Korinthiërs 16

Dat laatste hoofdstuk van Paulus' brief lijkt op allemaal ps-jes achter elkaar. 'P.s.: vergeet niet om geld in te zamelen voor de arme christenen in Jeruzalem.' 'P.s.: ik hoop binnenkort te komen, als God het toestaat, maar ik zal eerst nog een tijdje in Efeze moeten blijven.' En 'oh ja, je krijgt nog de groeten van Aquila, Priscilla en van hun huisgemeente.' Enzovoort. Zulke ps-jes kunnen gewoon mededelingen zijn, die niet zo heel belangrijk zijn. Aan de andere kant kunnen zulke ps-jes juist ook laten zien wat voor de schrijver echt belangrijk is, wat hij toch echt nog wil zeggen, nu hij bijna met het schrijven van de brief stopt. Nu, op deze laatste manier heb ik geprobeerd ernaar te kijken: wat is nu echt belangrijk volgens Paulus? Wat wilde hij absoluut nog vertellen, ook al was zijn brief zo goed als klaar?

Het leek mij goed om juist voor dit moment van vandaag daar naar te gaan zoeken. Want vandaag neemt een drietal ambtsdragers afscheid. De kerkenraad gaat daarmee een nieuwe fase in. Best een spannende fase, want wij zijn straks met slechts zeven personen. Gelukkig hebben wij het erg goed met elkaar, maar ja, we houden natuurlijk ook niet veel mensen over om ruzie mee te maken. Daarnaast hadden wij anderhalve week geleden een gemeente-avond, waarin wij samen aan het zoeken waren en moesten concluderen dat wij uit bepaalde dingen nog niet uit waren. Dat was een eerlijk verhaal. Maar niet zo'n bevredigend verhaal. Aan de andere kant: de Oranjebraderie is weer terug van weggeweest! En hoe! Onverwacht toch nog zo'n organisatie opgetuigd door een aantal mensen... en veel gemeenteleden die hebben meegewerkt. Prachtig! Nu, zo is het hele gemeente-zijn altijd een beetje zoektocht. Of laten wij het wat positiever en aantrekkelijker formuleren: gemeente-zijn is een verrassende ontdekkingstocht. Er doen zich nieuwe mogelijkheden voor, er blijven taai dossiers liggen. Mensen haken soms wat af, maar ondertussen is er in de afgelopen tijd ook weer een aantal mensen bijgekomen. Een ontdekkingstocht dat hele gemeente-zijn. Nu dat is de reden waarom ik in dat laatste hoofdstuk van Paulus' brief, in al die ps-jes ben gaan speuren: *wat is in al die dingen, in alle wisselende omstandigheden, uitdagingen en dankpunten nu echt belangrijk?* Ik ga in de preek een aantal dingen benoemen. Waar kan men elkaar en de kerkenraad op aanspreken, hoe het er in deze gemeente aan toe zou moeten gaan? En: wat wordt er van uzelf gevraagd?

Het eerste wat ik wil noemen is **flexibiliteit**. Dat lijkt misschien een wat algemeen punt – straks zullen wat meer Bijbelse kernwoorden en opdrachten volgen – maar ik denk dat dit punt 'flexibiliteit' wel een heel

belangrijk punt is. Paulus is aan de ene kant in de Korinthebrief haarscherp geweest. Als het om de kern van het geloof ging – Jezus Christus en Die gekruisigd – dan week hij geen millimeter van zijn standpunt. Daarom was hij ook zo streng in bepaalde zaken: dat men bijvoorbeeld geen rechtszaken met elkaar moest voeren. 'Verdraag liever wat onrecht, zoals Christus voor ons zo bijzonder veel onrecht verdragen heeft!' Maar ook dat de rijkere gemeenteleden binnen de gemeente een bevoorrechte positie meenden te hebben en alvast met Avondmaal konden beginnen, terwijl de slaven nog moesten komen, ook daarin was Paulus vlijmscherp: 'je eet en je drinkt jezelf zo een oordeel!' Dit is geen Lichaam van Christus! ... Maar als je nu aan de andere kant over die reisplannen van Paulus leest: tja, het kan zo gaan, maar misschien dat het ook wel zo zal gaan. En als je leest over Apollos (vers 12): Paulus wilde heel graag dat hij naar Korinthe zou gaan, maar Apollos ging niet. En Paulus noemt hem toch gewoon 'de broeder', dus Paulus gaat ook hier gewoon relaxed mee om. Blijkbaar stond het preekrooster van Paulus nog niet voor heel het jaar vast en ook waren al de thema-avonden met Apollos nog niet allemaal ingevuld. Nee, Paulus zegt over zijn eigen plannen: 'zo de Heere het toestaat'. Ik hoor hier iets in van 'Paulus' eigen plannen, maar ook van de plannen van de Heere en of die allebei hetzelfde zijn..., ja, dat weet hij nog niet zo goed'.

Nou, zoiets te lezen geeft mij wel wat ontspanning. Even wat uit de kramp van 'hoe moet het nu allemaal?' 'Hoe nu verder?' 'Welke richting moeten wij op?' 'Hoe zijn wij kerk in 2024 of 2025?' Het is wat zoeken inderdaad. En

ik bedoel niet 'ach, het maakt allemaal niet uit, laat maar waaien'. Nee, maar blijkbaar mag je echt vertrouwen op de Geest van God die waait, Die de kerk doorwaait en ons zal leiden. We moeten er natuurlijk wel met elkaar de schouders onderzetten. Ouderen hebben een taak, het gebed in ieder geval. Jongeren hebben een taak. En we moeten visie hebben voor de toekomst. We moeten de wereld hier buiten

dit kerkgebouw niet vergeten, daar echt met elkaar op betrokken zijn. Maar schiet niet in de kramp. 'Als God het toestaat', zo zegt Paulus er in een tussenzinnetje bij. Heerlijk toch, zo'n tussenzinnetje! Paulus beseft maar al te goed dat al zijn plannen, instructies en afspraken stonden in het kader van het grote werk van God, God Die heel die wereldwijde kerk zal gaan roepen en laten groeien en vasthouden en voltooien. Een stukje flexibiliteit dus, ontkramping, dat is bijzonder heilzaam. Als bepaalde wegen doodlopen of er sprake is van een wegomleiding in het kerkelijk leven, dat is niet gelijk een onnodige vertraging. Rustig! En nieuwe wegen zoeken of andere (voor ons onbekende) wegen inslaan, dat is niet gelijk ernstig risico. Dat hoort allemaal bij het samen op weg zijn als gemeente van Christus.

Een tweede punt wat belangrijk is voor het gemeente zijn, is de **verbinding met andere gemeenten**. Daar begint Paulus het laatste hoofdstuk van de brief mee. En in zijn tweede Korinthebrief zal hij daar nog uitgebreid op terugkomen (hoofdstuk 8 en 9). Paulus

draagt aan het begin van hoofdstuk 16 de gemeenteleden van Korinthe op om elke eerste dag van de week iets geld opzij te leggen. Dat geld is bedoeld voor een inzamelingsactie voor de joodse christenen in Jeruzalem. Elke zondag collecte dus. 'Naar wat in ieders vermogen is', zegt Paulus erbij. Geven naar vermogen. Want: een collecte moet je niet wurgen. Je kunt bijvoorbeeld je tienden geven, dat is een mooi principe vanuit het Oude Testament. Maar sommige mensen kunnen misschien beter wat minder geven dan een tiende en andere kunnen best wat meer dan een tiende geven. Wij leven door Gods Geest, niet slechts door regels.

Maar waarom roept Paulus hier op tot de collecte voor de gemeente te Jeruzalem en komt hij er in zijn volgende brief nog uitgebreid op terug? Het klinkt niet gelijk als een wervend collectiedoel en waarschijnlijk kende de gemeente van Korinthe die joodse christenen in Jeruzalem niet eens..., om daar dan elke week geld voor in te zamelen? ... Paulus had hier een belangrijke reden voor: op deze manier – met een genereuze gift die de arme joodse christenen waarschijnlijk goed zouden kunnen gebruiken – op deze manier lieten de heiden-christenen in Korinthe en in de rest van het Romeinse Rijk zien dat zij graag verbonden wilden zijn met de joodse christenen. Zij lieten daarmee zien dat zij ook graag bij de God van Israël wilden horen en daarom één met deze eerste christenen, de joodse christenen wilden zijn. Want ja, het was nogal wat voor de joden die altijd op afstand van heidenen hadden moeten leven, dat er nu opeens allemaal heidenen zeiden dat zij ook bij de God van Israël mochten horen. Vandaar deze mooie vorm van verbondenheid en liefde: een collecte voor de eerste gemeente die in Jeruzalem was en waarschijnlijk best arm was.

Verbondenheid met de gemeente te Jeruzalem dus. Maar ook met andere gemeenten. De gemeente van Korinthe kreeg via Paulus allemaal groeten van andere gemeenten. Vers 19: 'u groeten de gemeenten van Asia'. Niet alleen aan het eind, maar ook aan het begin van zijn brief kwamen die andere gemeenten in beeld. Ik citeer de tweede zin van de brief: 'aan allen die de naam van onze Heere Jezus Christus aanroepen in elke plaats, zowel hun als onze Heer.' Die verbondenheid met de andere gemeenten komt steeds in de brief terug. Paulus wijst er bijvoorbeeld op dat de Korinthiërs niet zo eigenwijs moeten zijn, omdat de andere gemeenten dat ook niet zijn. Kortom: je kunt dus leren van andere gemeenten. En je kunt andere gemeenten helpen. Je bent geen concurrenten - wie de meest volle kerk hebt - nee, je bent samen leden van dat ene Lichaam, dat Lichaam met al die verschillende ledematen. ... En zijn die verschillen dan niet lastig? Ja, soms wel. Maar 'wees blij dat wij niet allemaal hetzelfde zijn', zo zei Paulus al in deze brief (hoofdstuk 12). 'Stel dat wij allemaal het oor zouden zijn, of allemaal het oog, dan was het lichaam geen lichaam meer'.

Concreet naar ons toe: we hoeven als Ichthus-gemeente niet alles met andere gemeenten samen te doen – samenwerking kost soms ook allemaal extra overleg – maar laten wij wel dienstbaar richting elkaar zijn en elkaar waar nodig ondersteunen en waar mogelijk samen optrekken. ... En laten wij leren, misschien juist van die gemeenten die zo heel anders zijn, omdat zij misschien iets hebben waar wij een blinde vlek hebben.

Of nog iets: als je kind besluit om van een andere gemeente lid te worden, zie je dat dan als verlies? Of ben je dankbaar dat hij of zij zich wil inzetten voor Gods Koninkrijk, maar dan op een andere plek binnen hetzelfde Lichaam van Christus? Natuurlijk neemt dat niet weg dat je er een goed inhoudelijk gesprek met elkaar over moet hebben hoor..., maar wat is het verruimend dat Paulus zo'n brede blik had. Het ging hem om dat ene lichaam van Christus, logisch, want het ging Paulus om Christus. Christus alleen!

Wat is nu echt belangrijk voor ons als gemeente, in alles wat beweegt en leeft, vooruitgaat of stilstaat? Flexibiliteit, ontkrampen, daar begonnen wij mee. En: de verbinding met andere gemeenten van dat ene lichaam van Christus, die een zegen voor ons kunnen zijn, of waar je zelf tot zegen voor kan zijn. Nu, ik heb nog zo'n vier, vijf punten, die ik nu in wat kortere tijd zal benoemen.

Paulus doet tussen al die ps-jes in ook een sterke oproep, in vers 13: **'wees waakzaam, sta vast in het geloof, wees moedig, wees sterk'**.

Een getrainde Bijbellezer zal deze woorden niet onbekend zijn. Ook in andere brieven in de Bijbel horen wij nogal eens zo'n oproep. Maar ook Jezus Zelf deed deze oproep. Ik denk aan dat moment in de hof van Getsemané, vlak voor Jezus' gevangenneming. Jezus ging bidden en tegen de drie discipelen die Hij op dit indrukwekkende moment had meegenomen, zei Hij 'waakt en bidt, opdat jullie niet in verzoeking komen'. Nu, zij waren op dat moment bepaald niet waakzaam, moedig en sterk... Steeds weer klinkt die oproep dus: uit de mond van Jezus, uit de mond van Zijn leerlingen en hier aan het einde van de Korinthebrief: wees waakzaam. Wees op je hoede! Wees sterk. Wees moedig. Het zijn woorden uit de militaire wereld: een soldaat moet op zijn hoede zijn, niet bang zijn, sterk zijn. Maar dat is ook het precies, wat deze woorden aangeven: *als christen bevind je je op – zo noemde men het vroeger – een strijdtooneel. Deze wereld is bevochten terrein.* Ook hier gewoon in Maarssen. Je loopt hier vrij rond, maar ondertussen: op zoveel manieren wordt dat geloof van je bevochten..., zijn er zoveel machten en krachten actief..., wordt je hart en je aandacht naar zoveel andere dingen getrokken..., wordt je geloof, als je niet oppast ontmanteld. Een ontmantelde soldaat: je bent zonder dat je het soms opmerkt niet meer weerbaar en op de momenten dat je het echt nodig hebt, dat je je geloof echt nodig hebt, kan je dan soms zo met lege handen staan. 'Waar is het gebleven?' Echt, *we moeten er als kerk zo voor oppassen dat wij niet in slaap sukkelen, maar dat wij waakzaam zijn!*

Paulus zag het in de gemeente van Korinthe gebeuren: men wilde echt christen zijn, maar tegelijkertijd zat men nog zo vast aan de cultuur waarin men leefde. En daardoor was dat echte leven met Jezus zo halfslachtig, zo op een manier ingevuld die meer liet zien van wat in de samenleving belangrijk is, dan wat Jezus belangrijk vindt. De christenen in Korinthe waren bijvoorbeeld behoorlijk egocentrisch, heel erg met zichzelf bezig, zoals ieder in die cultuur. (...)

Laten wij daarom op onze hoede zijn! Wat zijn jouw en uw valkuilen? Zijn het die momenten s' avonds laat achter je tablet of smartphone, als je wat minder scherp bent en er zoveel rommel via je scherm je gedachten

binnenkomt? Of bent u misschien vatbaar voor wat er allemaal om ons heen geroepen en beweerd wordt? Laten wij ons snel meenemen door wat-iedereen-doet-en-denkt, gewoon door wat er allemaal aan mogelijkheden is? Wees op je hoede! Zie je waardoor je geloof gevaar loopt, waardoor jouw geloof het lastig krijgt?

En: wees sterk! Deze wereld is voor een christen geen all inclusive luxeresort. Nee, je bevindt je op bevochten terrein. Geloven geeft je soms bijzonder veel rust, vrede, vreugde – gelukkig wel! - maar geloven is ook: ervoor gaan, kiezen, jezelf tot de orde roepen, willen verdragen, soms alleen staan, de pijn niet uit de weg gaan, de strijd met je karakter aangaan, weerbaar zijn tegen alle stemmen die je hoort, voor God door de knieën gaan... en echt voor Jezus gaan!

Ik spring nu voor een volgend kernwoord voor de gemeente helemaal over naar het einde van het hoofdstuk, want daar aan het einde zegt Paulus nog iets anders, wat met het vorige punt heeft te maken. Het is wel slikken hoor, wat hij er twee verzen voor het einde van zijn brief uitgooit. Paulus zegt (vers 22): 'als iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, laat die vervloekt zijn! Dat is niet echt een leuke afsluiter, zeg maar... Hoe komt Paulus daarbij? Sommigen denken dat het een soort formule was, die ook in de gemeente van Korinthe bekend was. Paulus citeert misschien voor hen iets bekends. Maar of daar de woorden prettiger door gaan klinken? ... 'Als iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, laat die vervloekt zijn!' In het Oude Testament zie je ook soms van die heel scherpe uitspraken, waar de doodstraf wordt uitgesproken bij een of andere erge zonde. Nu zijn waarschijnlijk die doodstraffen binnen Israël niet altijd zo strikt uitgevoerd, als voorgeschreven stond, maar die strafaankondigingen waren bedoeld als schrikmiddel. Een ultieme poging om mensen van een zonde af te houden. Zou dat het misschien geweest zijn? *Paulus wil, voordat hij zijn pen neerlegt nog één ultieme poging doen: alsjeblijft, heb Jezus lief! Echt, dat is het aller-allerbelangrijkste!* Als je Jezus niet liefhebt, als je langs Hem heen leeft..., dan heeft dat zulke grote gevolgen! Dan zou je eeuwig spijt hebben, echt! ... Ik denk dat het inderdaad zo iets is. In heel zijn brief is Paulus bezig geweest om de gemeente bij Jezus te brengen en bij Jezus te houden. Om hen bij de liefde van Jezus te brengen. Om hen te laten leven uit de bevrijdende genade van Jezus. Maar ook om hen zo te laten leven, dat Jezus zichtbaar zal zijn in hun leven. Maar als je aan Jezus voorbij leeft..., stel je voor dat de Heere aan jou voorbij zou leven..., dat God jou echt los zou laten..., dan heb je alles verloren wat je in je leven kunt verliezen. Het gaat om je leven... en om je eeuwige toekomst... om alles!

'Als iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, laat die vervloekt zijn'. Maar ook wel bijzonder mooi: hier wordt geen eisenpakket opgelegd, hier wordt je geen stapel huiswerk opgegeven, geen onmogelijke opdrachten..., nee: heb je Jezus lief? Precies zoals Jezus aan Petrus vroeg, nadat Petrus Hem gruwelijk verloochend had. 'Petrus, heb je Mij lief?' (Paulus gebruikt hier hetzelfde Griekse woord voor liefhebben.) Heb je Jezus lief? Dat is *het punt* van verandering. Dit is het punt, waar alles om draait. En hoe de rest van het gemeente-zijn draait en hoe jouw leven draaien maakt..., dat laten

wij in alle eerbied en vertrouwen aan God over. Alleen dit nu even: heb jij Jezus lief?

Nu, nog twee woorden. We begonnen met het woord 'flexibiliteit', vervolgens 'de verbondenheid met andere gemeenten'. Toen het 'waakzaam zijn en sterk zijn' en nu 'Jezus liefhebben'. Dat zijn de belangrijke punten waar het in de kerk om draait. Maar nadat Paulus zo heel scherp is geweest met dat woord 'vervloekt', op de laatste regels van zijn briefpapier nog even, groet hij tenslotte de gemeente: 'de **genade** van de Heere Jezus Christus zij met u. Paulus noemt allerlei dingen, is soms bijzonder scherp..., maar hij eindigt met 'de genade van de Heere Jezus Christus is met u'. Paulus eindigt met genade. Daar was hij zijn brief ook mee begonnen: 'genade zij u en vrede'. Blijkbaar is alles wat hij schrijft, ja blijkbaar is heel het leven van een gemeente omgeven door genade. Blijkbaar is dat het begin en het einde van alles. Genade. Gods onverdiende goedheid voor ons. Gods geschenken. Gods redding door de Heere Jezus. Gods liefde, zo diep. Gods stem die ons tot leven riep. Gods Geest Die ons de weg wijst. Gods gaven. Allemaal genade. Niets van onszelf..., alles van God.

Ik hoop dat ook in de Ichthusgemeente alles op die genade van God zal rusten. Dat alles bij ons vol van Gods genade zal zijn. Hoe wij naar onszelf kijken. Genadevol. Hoe wij naar anderen kijken: kijken met ogen vol genade. Hoe wij naar God kijken: verwonderd over zoveel genade. ... Of een gemeente dan groot is, of klein, actief of beperkt in haar mogelijkheden, verrassend veelzijdig of toch altijd maar een beetje hetzelfde, als wij maar vol zijn van de genade van God. Dan hoeven wij niet zoveel, want dan hebben wij alles.

En dan het laatste woord. Paulus is nog even heel scherp geweest: vervloekt! Maar hij groet de gemeente tenslotte op zijn vertrouwde manier: 'de genade van de Heere Jezus Christus zij met u'. Maar hij moet nog – zo lijkt het - één woord kwijt, één laatste zin, de laatste zin van zijn lange brief (vers 24) *Mijn liefde is met u allen in Christus Jezus*. 'Ik zeg dit alles echt uit liefde voor jullie', zo lijkt Paulus te willen eindigen. Ja, dat was ook de oproep, die ik even had overgeslagen (vers 14): **laat alles in liefde gebeuren**. Al de woorden die je spreekt. Al de gedachten die je ontwikkelt. Al de dingen die wij doen in de gemeente. Laat alles in liefde gebeuren.

Gemeente-zijn is een verrassende ontdekkingstocht, zo zei ik. Vandaar dat ik al die ps-jes van Paulus met u nu ben nagegaan om de weg te ontdekken. Wat denkt u? Zouden wij zo met elkaar de route kunnen vasthouden? Met wat flexibiliteit en niet teveel krampachtigheid?

Met oog voor de verbondenheid met andere gemeenten? ... Door waakzaam, op je hoede, en sterk en moedig te zijn? ... Door samen echt Jezus lief te hebben? ... Door het gemeente-zijn van het begin tot het einde met genade, met Gods genade, gevuld te laten zijn? ... Door alles in liefde te laten gebeuren?

Dan moeten wij volgens mij verder kunnen, toch? Ook met een kleine kerkenraad. Laten wij daarom verder gaan. Tot Jezus terugkomt.

Maranatha, kom Heere Jezus!